

REFERAT

10. november 2023

Møde i Det Særlige Bygningssyn

Torsdag den 2. november 2023 kl. 10.15 – 14.15

i Slots- og Kulturstyrelsen, København, Hammerichsgade 14, 5. sal.

Mødelokale: 5.02

Det Særlige Bygningssyn
c/o Slots- og Kulturstyrelsen,
Center for Kulturarv,
Fejøgade 1, 2. sal
4800 Nykøbing F.

Mia Kroer Ræbild
Arkitekt Cand. Arch./Sekretær for
Det Særlige Bygningssyn
Dir. 33 74 52 68

Fra Bygningssynet deltog:

Formand, arkitekt Hanne Ullum, arkitekt Jens Andrew Baumann, arkitekt Thomas Carstens, civiløkonom Birthe Iuel, arkitekt, professor Thomas Bo Jensen, arkitekt Thina Wallin Jensen, arkitekt Eske Møller, kunsthistoriker, seniorforsker Vibeke Andersson Møller, arkitekt Sara Aasted Paarup, historiker, ph.d. Morten Pedersen, arkitekt Tina Saaby og cand. mag. i æstetik og kultur Mette Slyngborg.

Afbud fra:

Landskabsarkitekt Jacob Fischer.

Fra Slots- og Kulturstyrelsen deltog:

Direktør Jesper Hermansen (deltog under pkt. 1.1-1.5), vicedirektør Sidsel Nordengaard, enhedschef Mette Carstad, jurist Jeannette Klit Thomasberg (deltog under pkt. 1.1-3.3), specialkonsulent Vibe Ødegaard (deltog under pkt. 1.1-3.3), specialkonsulent Jesper Peter Jensen (deltog under pkt. 4.1-8), arkitekt Frederik Arqaluk Rosing, specialkonsulent Caspar Jørgensen og specialkonsulent Mia Kroer Ræbild (referent).

DAGSORDEN

1. **Velkommen til det nye Bygningssyn**
- 1.1 **Velkomst ved direktør Jesper Hermansen**
Jesper Hermansen bød velkommen til det nye bygningssyn.
- 1.2 **Velkomst ved forperson Hanne Ullum**
Hanne Ullum bød velkommen til mødet.
- 1.3 **Velkomst ved enhedschef Mette Carstad**
Mette Carstad bød velkommen til mødet.
- 1.4 **Præsentationsrunde – bygningssynets medlemmer**
Bygningssynets medlemmer præsenterede sig selv.
- 1.5 **Præsentationsrunde – sekretariatet**
Bygningssynets sekretær og de øvrige tilstedeværende medarbejdere præsenterede sig selv.

2. Dagsorden

2.1 Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt uden bemærkninger.

2.2 Referat af Det Særlige Bygningssynsmøde den 21. september 2023

Intet at bemærke.

2.3 Habilitet

Intet at bemærke.

3. Faglig velkomstpakke

3.1 Introduktion til bygningsfredningsloven

Vibe Ødegaard gav bygningssynets medlemmer en introduktion til bygningsfredningsloven.

3.2 Hvordan vurderer man fredningsværdier

Mia Kroer Ræbild præsenterede for synets medlemmer, hvilke kriterier styrelsen lægger til grund for en vurdering af en bygnings fredningsværdier.

3.3 Introduktion til synets arbejde ud fra et juridisk perspektiv

Jeannette Klit Thomasberg gav en introduktion til bygningssynets arbejde ud fra et juridisk perspektiv.

4. Meddelelser

4.1 Orientering om medarbejdersituation

Sidsel Nordengaard orienterede om, at arkitekt Mette Carstad pr. 1. november 2023 er blevet ansat som enhedschef i Fredede Bygninger, at arkitekt Lea Paulsen pr. 1. oktober 2023 er blevet ansat i et seks måneders barselsvikariat, samt at arkitekt Birte Skov pr. 15. oktober 2023 er blevet ansat i en tidsbegrænset periode med udløb 31. december 2023.

4.2 Orientering om SAS Royal Hotel, Hammerichsgade 1, Københavns Kommune

Sidsel Nordengaard orienterede om, at Slots- og Kulturstyrelsen den 6. oktober 2023 – på anmodning fra Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur – har udsendt en hasteunderretning om fredningsforslag af SAS Royal Hotel, hvilket betyder, at bygningen behandles som fredet indtil fredningsforslaget har været forelagt for Det Særlige Bygningssyn. Baggrunden herfor er Landsforeningens særlige ret til at få forelagt fredningsforslag for Bygningssynet. Hvis Landsforeningen vurderer, at en sag ikke kan afvente forelæggelse for Bygningssynet, skal styrelsen således foretage en hasteunderretning, jf. bygningsfredningslovens § 23 stk. 1.

4.3 Klagesager

Mia Kroer Ræbild orienterede om, at Kulturministeriets departement har afvist klagen over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse om tilladelse til renovering af vinduer, udskiftning af forsatsvinduer fra en løsning med optoglas til en forrammeløsning samt udskiftning af rådskadede bjælker over kældervinduer i den fredede ejendom Skomagersvendebroderskabets Stiftelse, Gasværksvej 25-27/Istedgade 31, 1656 København, Københavns Kommune. Grunden til hertil er, at klagefristen var overskredet.

5. **Lister over byggesager i perioden 11. juli til 9. oktober 2023**

Det Særlige Bygningssyn fik den 27. oktober 2023 tilsendt svarene på de indkomne spørgsmål til byggesagslisterne.

Der var på mødet en indledende præsentation til byggesagslisterne samt en drøftelse af, hvordan disse mest hensigtsmæssigt kan indgå i møderne i Det Særlige Bygningssyn fremadrettet.

5.1 Der var ingen yderligere spørgsmål til byggesagslisten.

5.2 Der var ingen yderligere spørgsmål til byggesagslisten over egne bygninger.

5.3 Der var ingen yderligere spørgsmål til klagesagslisten.

6. **Byggesag**

6.1 **Børglum Kloster, Børglum Klostervej 255 A-D, Hjørring Kommune Indvendig restaurering af klosterkirken – korets draperi kalkmaleri (221/05089 af Frederik Arqaluk Rosing)**

Det Særlige Bygningssyn anerkendte som sagen blev forelagt nødvendigheden af en affrensning af kordraperiets sorte overmaling i Børglum Klosterkirke. Den fornyede sagsforelæggelse for synet var på baggrund af uddybende konservatorundersøgelser af draperiet. Som et led i undersøgelserne var der blevet foretaget eksterne laboratorieanalyser. Disse viste, at overmalingen var udført med limfarve, og at både algevækster, salte og skimmelsvamp var bundet til denne maling, og derfor ikke kunne affrenses, uden også at fjerne det sorte malingslag. Særligt salt- og algeangreb havde medført synlig, uoprettelig og tiltagende skade på det sorte farvelag og forværrede desuden kirkens indeklima. Ydermere viste rensningsprøver, foretaget af konservator Ornella Scarpa, at en nænsom tørrensning med børste kunne fjerne overmalingerne, uden at beskadige det underliggende kalkmaleri.

Det Særlige Bygningssyn fandt dog samtidig, at det sorte limfarvelag besidder en væsentlig kulturhistorisk værdi. Bygningssynet vurderede på den baggrund, at historien bag den særegne farvesætning skal afklares nærmere.

Efter affrensning af den sorte lag, hvorved den underliggende kalkfarve afdækkes, ønskede Det Særlige Bygningssyn at få sagen forelagt igen med henblik på en vurdering af den fremtidige, samlede farvesætning af kirkens indre, herunder om kalkmaleriet skal restaureres eller om det sorte lag skal genopmales.

7. **Præsentation af Det Særlige Bygningssyn 2019-23's strategi for nyfredninger** Punktet blev udskudt til næste møde.

8. **Eventuelt**

Birthe Iuel bad om, at en mailliste på synets medlemmer bliver rundsendt.

Sara Aasted Paarup ønskede en orientering om arbejdet med ”udpegning af nationale kulturmiljøer” ved et af de kommende bygningssynsmøder.